

Ocena perspektyw rozwoju gospodarki Maroka

Część 4 – Prywatyzacja

Stopniowo zmniejsza się w Maroku liczba przedsiębiorstw potencjalnie nadających się do prywatyzacji, chociaż **proces prywatyzacji będzie kontynuowany w najbliższych latach, gdyż państwo posiada jeszcze udziały w około 420 spółkach**. Postępująca liberalizacja sektorowa prowadzi do przekształcania przedsiębiorstw publicznych w mogące być przedmiotem prywatyzacji spółki akcyjne: SMCF (koleje), Sodep (eksploatacja portów), SNTL (transport i logistyka), Poste Maroc (usługi pocztowe).

Od rozpoczęcia programu prywatyzacji w 1993 roku 73 firmy państwowe (47 spółek i 26 hoteli) zostały całkowicie lub częściowo sprywatyzowane. Wpływy z tego tytułu osiągnęły 83 mld MAD¹.

W roku 2006 przeprowadzone zostały trzy procesy prywatyzacyjne:

- Somathes (Marokańska Spółka Herbaty i Cukru) została przejęta przez Holmarcom (Marokański Holding Handlowy i Finansowy) za sumę 539 mln MAD,
- grupie Altadis sprzedano za 4,02 mld MAD ostatnie 20 % udziałów państwa w Régie des Tabacs (Państwowe Zakłady Tytoniowe),
- CMR (Marokańska Kasa Emerytalna) zakupiła na giełdzie w Casablance 0,1% kapitału Maroc Telecom za sumę 98,5 mln MAD.

Ocenia się, że w **2007 roku wpływy z prywatyzacji nie przekroczą 5 mld MAD** i będą istotnie niższe od średniorocznych dochodów z tego tytułu w latach ubiegłych (około 12 mld MAD).

W pierwszych miesiącach 2007 roku sprywatyzowano już:

- **Drapor** (przedsiębiorstwo zajmujące się pogłębianiem portów), którego całość 830 tys. akcji należących do Sodep (Spółka Eksploatacji Portów) została zakupiona przez **Satram (spółka przeladunkowo-transportowa z Gabonu)** za 327,6 mln MAD,
- **Comanav** (największy marokański przewoźnik morski), którego udziały Skarbu Państwa w wysokości 52 % przejęła w dniu 28 maja br. **francuska grupa transportu morskiego CMA-CGM** za 2,25 mld MAD (pozostałe 48 % posiadają instytucje marokańskie: Kasa Depozytowo-Zarządzająca – CDG oraz Marokański Bank Handlu Zagranicznego – BMCE).

W następnej kolejności planowane są sprzedaże:

- 4 % akcji Maroc Telecom² (w trakcie realizacji),
- 62 % BTNA (cegielnia i wytwórnia dachówek),
- 50 % SCS (produkcja soli),
- 100 % Sonacos (sprzedaż nasion),
- 100 % Sococharbo (handel węglem i drewnem),
- 100 % Cotef (przemysł włókienniczy).

¹ Średni kurs dirhama w stosunku do euro w kwietniu 2007 roku: 1 EUR = 11,2 MAD.

² Po zakończeniu transakcji udziały państwa zmniejszą się z 30 % kapitału Maroc Telecom do prawie 20 % akcji, które mogą być przedmiotem obrotu giełdowego. Akcjonariuszem większościowym pozostanie Vivendi Universal (51 % kapitału).

Przeprowadzane w ostatnich latach procesy prywatyzacyjne miały duży wpływ na wyniki gospodarki Maroka. Przyczyniły się bowiem do wzrostu wpływów budżetowych, zwiększenia dynamiki marokańskiego rynku finansowego (znaczny udział prywatyzowanych spółek wśród firm poszukujących inwestorów zagranicznych na giełdzie w Casablance) oraz wzrostu nakładów inwestycyjnych na rozbudowę infrastruktury (poprzez Fundusz Hassana II, na który przekazywanych jest 50 % wpływów z prywatyzacji). Miały też swój udział w zmniejszeniu deficytu budżetowego.

Wpływ prywatyzacji na wielkość deficytu budżetowego w latach 2002-2006

<i>Deficyt budżetowy (w % PKB)</i>	<i>2002</i>	<i>2003</i>	<i>2004</i>	<i>2005</i>	<i>2006</i>
z wpływami z prywatyzacji	4,3	3,3	3,4	4,0	1,7
bez wpływów z prywatyzacji	4,4	4,8	4,6	5,3	2,1

Źródło: Ministerstwo Finansów i Prywatyzacji

Realizowany w ostatnich latach program prywatyzacji w znacznym stopniu przyczynił się również – obok konwersji długu zagranicznego na inwestycje i udzielania koncesji na usługi publiczne – do stosunkowo dużego napływu kapitału zagranicznego do Maroka. W latach 2001-2006 wartość bezpośrednich inwestycji zagranicznych wynosiła średnio 1,9 mld EUR rocznie, podczas gdy wartość BIZ bez operacji prywatyzacyjnych nie przekraczała w tym okresie 1 mld EUR rocznie.

W roku 2006 napływ BIZ do Maroka osiągnął wartość 2,3 mld EUR, a więc utrzymał się na podobnym poziomie jak w roku poprzednim. Pod względem atrakcyjności dla inwestycji zagranicznych Maroko zajmuje obecnie pierwszą pozycję wśród krajów arabskich i trzecią na kontynencie afrykańskim.